

Προς

Πρόεδρο ΚΕΔΕ

Μέλη ΔΣ ΚΕΔΕ

Μέλη Γενικής Συνέλευσης ΚΕΔΕ

Η καταγραφή από την ΚΕΔΕ 500 κανονιστικών κειμένων (νόμων, Β.Δ., Π.Δ., ΚΥΑ κ.λπ.) για την περίοδο 1975–2022, καθώς και η συμμετοχή της σε όλες τις συνεδριάσεις της Επιτροπής και στις Υποεπιτροπές Σύνταξης του Σχεδίου Κώδικα Τοπικής Αυτοδιοίκησης, αποτελεί αναμφίβολα ένα σημαντικό βήμα για την ουσιαστική συμμετοχή των Δήμων στη διαμόρφωση του πλαισίου των διατάξεων που θα διέπουν τη λειτουργία τους, την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους και την ανταπόκριση στις ανάγκες των πολιτών.

Το Σχέδιο του Κώδικα, ένα εκτεταμένο κείμενο που περιλαμβάνει πέντε βιβλία, συνιστά μια χρήσιμη κωδικοποίηση —αν και όχι μεταρρύθμιση— και θα μπορούσε να θεωρηθεί ένα πρώτο βήμα προς την κατεύθυνση μιας ουσιαστικής διοικητικής μεταρρύθμισης της χώρας, εφόσον αντιμετωπιστούν άμεσα τα βασικά ζητήματα που όλοι οι Δήμοι έχουν κατά καιρούς αναδείξει και τεκμηριώσει.

1. Υποστελέχωση

Η υποστελέχωση που διατρέχει το σύνολο της αυτοδιοίκησης α' και β' βαθμού, αλλά και τις κρατικές υπηρεσίες των οποίων η λειτουργία επηρεάζει άμεσα την εύρυθμη λειτουργία των Δήμων, όπως οι αποκεντρωμένες διοικήσεις, μειώνει ουσιαστικά την επιχειρησιακή ικανότητα αποτελεσματικής εκτέλεσης των καθηκόντων των δημοτικών στελεχών. Παράλληλα, η έλλειψη εξειδικευμένου και τεχνικού προσωπικού οδηγεί σε συνεχή αδιέξοδα και καθυστερήσεις.

Ειδικά για τον Δήμο Δυτικής Σάμου ενός νεοσύστατου Νησιωτικού Δήμου, κατά τη μεταβατική περίοδο έως την πρόσληψη επαρκούς αριθμού στελεχών για την κάλυψη των υπηρεσιακών αναγκών, θα μπορούσε να εξεταστεί η αξιοποίηση φοιτητών του Πανεπιστημίου Αιγαίου από τις τρεις σχολές του (και κυρίως της Σχολής Πληροφορικής), στο πλαίσιο πρακτικής άσκησης —με τη χορήγηση σχετικής βεβαίωσης εμπειρίας και παροχής επιστημονικού έργου μετά την ολοκλήρωση— ή άλλων συνεργασιών που θα ενισχύσουν προσωρινά τις υπηρεσίες του Δήμου και θα συμβάλουν στην αντιμετώπιση της υποστελέχωσης.

2. Ανεπαρκείς πόροι

Οι οικονομικοί πόροι των Δήμων δεν είναι ανάλογοι με τα καθήκοντα και τις υπηρεσίες που καλούνται να παρέχουν. Η συνεχιζόμενη εξάρτηση της αυτοδιοίκησης α' βαθμού από κρατικές επιχορηγήσεις και μεταβιβάσεις την καθιστά δέσμια μιας διαρκούς και συχνά αβέβαιης διαδικασίας διαπραγμάτευσης, γεγονός που περιορίζει την πραγματική της αυτοτέλεια.

Η απαίτηση για άμεση απόδοση μέρους των παρακρατηθέντων πόρων σε συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα, η οποία «προβλέπεται» να υλοποιηθεί με την ψήφιση του Κώδικα, θα αποτελούσε —κατά τη γνώμη μας— μια ιδιαίτερα θετική και ανακουφιστική κίνηση, ειδικά στη σημερινή συγκυρία, όπου το ενεργειακό κόστος έχει πολλαπλασιαστεί και επιβαρύνει δραματικά τους δημοτικούς προϋπολογισμούς.

3. Φορολογική αυτονομία

Η φορολογική αυτονομία των Δήμων παραμένει ιδιαίτερα αδύναμη, καθώς οι δυνατότητες επιβολής τοπικών φόρων και τελών είναι περιορισμένες. Η περιορισμένη αυτή εξουσία δυσχεραίνει την οικονομική ανεξαρτησία και τον προγραμματισμό πολιτικών που ανταποκρίνονται στις τοπικές ανάγκες.

Υπάρχει επίσης σαφές κενό στη χρηματοδότηση των νησιωτικών και τουριστικών Δήμων, καθώς η χρηματοδότηση υπολογίζεται βάσει του μόνιμου πληθυσμού, ενώ οι δαπάνες αυξάνονται δραματικά λόγω της εποχικής υπερφόρτωσης. Παράλληλα, τα φορολογικά έσοδα που παράγονται από τον τουρισμό εισπράττονται από το Κράτος.

Θα πρέπει:

- Να διασφαλιστεί ότι τα έσοδα αντιστοιχούν στις πραγματικές δαπάνες.
- Να ενισχυθούν οι τοπικές φορολογικές εξουσίες, ώστε οι Δήμοι να διατηρούν σημαντικό μερίδιο από την είσπραξη κρατικών φόρων και τελών που σχετίζονται με τον τουρισμό, με την ιδιοκατοίκηση (ΕΝΦΙΑ), με την οδική κυκλοφορία.

4. Καταστατική θέση αιρετών

Η ισχύουσα εθνική ποινική νομοθεσία συχνά παρεμποδίζει την ανεμπόδιστη άσκηση των δημαρχιακών καθηκόντων, καθώς καθιστά ιδιαίτερα εύκολη την ποινική δίωξη δημάρχων για οποιαδήποτε λειτουργική δυσχέρεια ή αστοχία, σε αντίθεση με το ειδικότερο νομικό καθεστώς που ισχύει για άλλα αιρετά αξιώματα. Η κατάσταση αυτή δημιουργεί κλίμα ανασφάλειας και λειτουργεί αποτρεπτικά για την ανάληψη πρωτοβουλιών.

5. Αμοιβές αιρετών

Το επίπεδο των αμοιβών των αιρετών —συμπεριλαμβανομένων των προέδρων των τοπικών συμβουλίων— εξακολουθεί να είναι ανεπαρκές, παρά τις μικρές αυξήσεις που έχουν δοθεί κατά καιρούς. Η αμοιβή δεν ανταποκρίνεται στην έκταση, την πολυπλοκότητα και την ευθύνη του αξιώματος, με συνέπεια να δυσχεραίνεται η προσέλκυση ικανών στελεχών και η αφοσιωμένη άσκηση των καθηκόντων.

6. Διαβούλευση

Τονίζεται η ανάγκη για τη θέσπιση ενός ολοκληρωμένου, μόνιμου και θεσμοθετημένου πλαισίου διαβούλευσης μεταξύ της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και της κεντρικής κυβέρνησης, ώστε να διασφαλιστεί πιο δομημένη, έγκαιρη και αποτελεσματική συμμετοχή στη λήψη εθνικών αποφάσεων.

Δεν μπορεί να σχεδιάζεται το ΕΣΠΑ αλλά και τα Περιφερειακά Προγράμματα χωρίς την ουσιαστική συμμετοχή των Δήμων. Ειδικότερα στους Νησιωτικούς Δήμους, οι εισηγήσεις των Δήμων θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη για τη διαμόρφωση των προσκλήσεων και του χρόνου δημοσίευσής τους. Δεν είναι ορθό να «τρέχουν» οι Δήμοι «πίσω από Πρόσκληση» χωρίς να έχει υιοθετηθεί η τοπική στρατηγική ανάπτυξης.

Θέματα Νησιωτικότητας και ειδικών ρυθμίσεων

Όσον αφορά τους νησιωτικούς Δήμους να υπάρχει πλήρης διαχωρισμός από τους ορεινούς λόγω του πολυνησιακού χαρακτήρα της χώρας μας, τα δε προβλεπόμενα στο Κεφάλαιο Δέλτα του 3ου Βιβλίου που αφορά τις ειδικές ρυθμίσεις για μικρούς ορεινούς και νησιωτικούς Δήμους [άρθρα Υ+32 (Υποστηρικτική Υπηρεσία Ορεινών και Νησιωτικών Δήμων), Υ+33 (Υποστήριξη από την ΕΕΤΑΑ Α.Ε.) και Υ+34 (Μεταφορά μαθητών σε νησιωτικούς Δήμους)], δεν μπορούν να θεωρηθούν ότι συγκροτούν ουσιαστική συνεισφορά στην υποστήριξη των νησιών μας. Προφανώς απέχουν πολύ από το να αποτελέσουν διατάξεις αναπτυξιακού χαρακτήρα, ικανές να στηρίξουν την άσκηση ολοκληρωμένης πολιτικής για τη Νησιωτικότητα.

Κατά τη γνώμη μας, το ειδικό αναπτυξιακό σχέδιο για κάθε νησιωτική περιφέρεια —εξειδικευμένο για κάθε νησί ξεχωριστά— το οποίο έχει επανειλημμένα συζητηθεί και εξαγγελθεί χωρίς να υλοποιηθεί, είναι πλέον αναγκαίο όσο ποτέ. Ένα ολοκληρωμένο αναπτυξιακό σχέδιο για το νησί της ακριτικής Σάμου και για τους δύο Δήμους θα μπορούσε να δημιουργήσει σοβαρές προϋποθέσεις ανάπτυξης, με εξασφαλισμένες χρηματοδοτήσεις,

βιώσιμη/αιετόφορο τουριστική ανάπτυξη, αγροτική παραγωγική οικονομία, ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και αποτελεσματική αντιμετώπιση του μείζονος δημογραφικού προβλήματος.

Το πρόσφατο παράδειγμα της ιδιαίτερα επιτυχημένης, από πλευράς του Δήμου Δυτικής Σάμου, οργάνωσης της ημερίδας για τον νέο χωροταξικό σχεδιασμό επιβεβαιώνει ότι υπάρχει η δυνατότητα και η τεχνογνωσία για την προώθηση τέτοιου είδους στρατηγικών πρωτοβουλιών προς όφελος του νησιού.

Συμμετοχή στη διαβούλευση

Ο Δήμος Δυτικής Σάμου συμμετέχει ενεργά στη διαδικασία διαβούλευσης και ζητά να υλοποιηθεί μια ολοκληρωμένη και «έξυπνη» στρατηγική για τα νησιά, καθώς και να ενισχυθεί οικονομικά το Ταμείο για την Πολιτική Προστασία, ιδίως λαμβάνοντας υπόψη τις σοβαρές επιπτώσεις φυσικών καταστροφών, όπως ο σεισμός του 2020 και ο αυξημένο κατ'έτος ποσοστό εκδήλωσης πυρκαγιών.

Ο Δήμος Δυτικής Σάμου στηρίζει την κοινή προσπάθεια, βρίσκεται σε πλήρη συνεργασία με την ΚΕΔΕ και μετέχει ενεργά στις εργασίες και διαδικασίες της 16ης και 17ης Δεκεμβρίου.

Ο ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΣΑΜΟΥ

ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ ΠΑΠΑΘΕΟΦΑΝΟΥΣ